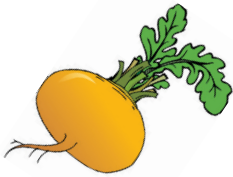

Гук [р], літары Р, р

Р р

89. Разгледзьце малюнкi. Скажыце па-руску, што на iх намалявана. Прачытайце беларускія словы.

рэпа

рабіна

грэчка

Якімі гукамі адрозніваецца вымаўленне рускіх і беларускіх слоў?

Завяжы вузялок!

У беларускай мове гук [р] вымаўляецца толькі цвёрда: *рыс, кручок, рэбус*.

90. Запішыце літары, спалучэнні літар, словы.

ра ру кручок рэпа рабіна
Р Р Рыта Рома Рэвца

91. Прачытайце. Правільна вымавіце гук [p].

Марына марынавала моркаўку. (*Н. Несцяронак.*)

92. Прачытайце словы. Выразна вымавіце гук [p].

праца	абрус	гаспадар
работа	кватэра	гаспадарыць
добра	дружна	гаспадарка

Назавіце слова, якое пачынаецца з гука [p].

93. Паслухайце тэкст.

Не хапіла работы

Перад адыходам на работу маці паклікала Лізу і Таню і сказала:

— Прыбярыце, дачушкі, са стала, памыйце талеркі і лыжкі, падмяціце падлогу на кухні.

— Добра, мамачка. Усё зробім, — дружна адказалі дзяўчынкі.

Увечары вярнулася маці дадому, бачыць: стол засланы чыстым абрусам, посуд вымыты, кухня падмецена.

— Малайчыны, дзеткі, — пахваліла маці дзяўчынак. — Хто з вас са стала прыбраў і заслаў яго абрусам?

— Я, — адказала Таня.

— А хто талеркі і лыжкі памыў?

— Я, — зноў адазвалася Таня.

— А ты, Ліза, што рабіла? — глянула маці на старэйшую дачку.

— Я... я нічога, мама, не рабіла. Таня ўсё забрала сабе. Мне не хапіла работы, — апусціла галаву дзяўчынка. (*Паводле Н. Парукава.*)

абру́с — рус. *скáтерть*

Аб чым папрасіла маці дачушак?

Хто зрабіў усю работу па доме? Чаму Лізе не хапіла работы? Чаму дзяўчынка вінавата апусціла галаву? Як вы думаеце, ці засталася задаволена мама? Чаму?

Прачытайце размову, якая адбылася ў мамы з дзецьмі ўвечары. Назавіце словы з гукам [р].

94. Прачытайце. Выпішыце словы з гукам [p].
Падкрэсліце літары, якія пішуцца пасля **р**.

Рыта і Рома — маміны памочнікі. Яны мыюць падлогу, прыбіраюць у кватэры, ходзяць у магазін.

95. Прачытайце скорогаворку і навучыцеся правільна вымаўляць яе.

Ларыса варыла рыбу з лаўровым лістом.

Спішыце, назавіце словы з гукам [p].

96. Прачытайце, дапаўняючы словы гукам [p].

д..овы

го..ка

п..асаваць

г..аблі

хо..аша

п..ацаваць

ага..од

пак..ывала

майст..аваць

Рыго..

бела..усы

ст..ава

прасава́ць — *гла́дзіць прáсам,*
рус. *гла́дить утюго́м*

Назавіце словы, якія адрозніваюцца адным гукам.

97. Паслухайце верш. Чаму ў агародзе ўсё расце?

Дружная сямейка

Працуе дружная сямейка:
рыдлёўка,
граблі,
лейка.

Жывуць здавён у добрай згодзе,
працуюць шчыра ўсе гады,
і ў доме іх —
у агародзе —
зялёна, хораша заўжды.

М. Чарняўскі.

*жывуць у згóдзе — маюць мiрныя,
сяброўскія адно́сіны
здавён — з даўніх пор*

Прачытайце верш. Назавіце словы з гукам [р].
Спішыце першы сказ. Падкрэсліце назвы са-
довых інструментаў, у якіх вымаўляецца гук [р].

Рм Як па-іншаму называецца рыдлёўка?

98. Прачытайце, правільна вымавіце гук [p].
Адгадайце загадку.

Параход на мяккім моры
Разраўняў адразу хвалі,
Аддае ён гальштук Рому, і —
Сукеначку для Валі.

У. Мацвеенка.

Запішыце слова-адгадку. Назавіце па парадку гукі ў гэтым слове.

Рм 99. Раскажыце, як вы дапамагаеце сваякам. Карыстайцеся словамі ў дужках.

Я дапамагаю $\begin{cases} \text{маме} \\ \text{бабулі} \end{cases}$

(мыць талеркі,
прыбіраць кватэру,
прасаваць сукенку, штаны)

Разам $\begin{cases} \text{з татам} \\ \text{з дзядулем} \end{cases}$ мы

(прыбіраем кватэру,
моем посуд,
майструем розныя рэчы)

Назовіце словы з гукам [p].

100. Прачытайце скорогаворку. Правільна вымавіце гукі [р], [г].

Руплівы Рыгорка

Дровы складае Рыгорка —
і расце з паленцаў горка.

Л. Чайко.

руплівы — старанны

101. Спішыце. Падкрэсліце словы, у якіх вымаўляецца гук [р].

Дранікі — вядомая страва беларускай кухні.

Назавіце вядомыя вам стравы беларускай кухні. Пры неабходнасці даведайцеся пра іх у старэйшых.

102. Прачытайце і адгадайце загадку. Назавіце ў ёй словы з гукам [р].

Быццам белы снег на дол,
пакрывалам лёг на стол.
Рады госцю беларус,
засцілаючы

У. Мазго.

